

Лютий

КУПИТИ

Це роман - прощання, зворотний відлік до точки неповернення. Нас усе ще об'єднує те, що було до 24 лютого. Попри те, що прощання з тим світом неминуче. Це роман-маніфест героїв проти ідеологічності як такої, проти нав'язливості будь-якої ідеології суспільству і кожному зокрема. Дійсність оголює справжні цінності і знімає маски. Автор зображує суперечливі почуття і вчинки героїв, один з яких має межовий розлад особистості, і закрадаються сумніви, наскільки адекватно тепер можемо говорити і, тим паче, писати про війну. Про втрачене назавжди, вже без жодних ілюзій. Але це світ, який варто було б запам'ятати, двері в той світ зачинилися назавжди. Свою історію стримано пише екзистенційний і психолог, і хай нема в його словах надлюдського саспенсу війни, та проникливо виписана повсякденна реальність, будні життя киян перед вторгненням зла. Більшість людей за повсякденністю не бачать цінності власного життя, кожного прожитого дня і світу навколо, історії вулиці, дому. А в цій круговерті вирує таке безмежне життя, що жодна війна не спроможна його спинити. І життєствердність почуттів відгукується в уяві: зима тривоги нашої не може тривати вічно.

ВАСИЛЬ
СТОПЧАК
ЛЮТИЙ

Анотація

Це роман — прощання, зворотний відлік до точки неповернення. Нас усе ще об'єднує те, що було до 24 лютого. Попри те, що прощання з тим світом неминуче. Це роман-маніфест героїв проти ідеологічності як такої, проти нав'язливості будь-якої ідеології суспільству і кожному зокрема. Дійсність оголює справжні цінності і знімає маски. Автор зображує суперечливі почуття і вчинки героїв, один з яких має межовий розлад особистості, і закрадаються сумніви, наскільки адекватно тепер можемо говорити і, тим паче, писати про війну. Про втрачене назавжди, вже без жодних ілюзій. Але це світ, який варто було б запам'ятати, двері в той світ зачинилися назавжди. Свою історію стримано пише ексвійськовий і психолог, і хай нема в його словах надлюдського саспенсу війни, та проникливо виписана повсякденна реальність, будні життя киян перед вторгненням зла. Більшість людей за повсякденністю не бачать цінності власного життя, кожного прожитого дня і світу навколо, історії вулиці, дому. А в цій круговерті вирує таке безмежне життя, що жодна війна не спроможна його спинити. І життєствердність почуттів відгукується в уяві: зима тривоги нашої не може тривати вічно.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-553-068-9

© Василь Сторчак, текст, 2024

© Видавництво Анетти Антоненко, 2024

05.02.2022

— Прокидайся, — сказав я, буцнувши ногою Даню. На секунду промайнула думка — чи живий. Буцнув знову і відкрив клапан надувного матраца. Хрущовка як хрущовка. Лютий як лютий. Влад вже їхав з дочкою на мій район за нами. Матрац мирно здувався, на ньому спав Даня, поки я сходив на кухню за альтернативним методом — позичити у фікуса його пульверизатор. Фікус слова «пульверизатор» не знав, але ідею підтримав. Я привідкрив йому за це вікно.

— Прокидайся, — якщо дійду до десяти, то поїдемо без нього, подумав я. Почав рахувати. Один. Перший пуск води. Два. Другий пуск води. Три. Після цього бризку води в обличчя Даня блискавично, за пів секунди, сів, зробивши глибокий ковток повітря, так, нібито я йому вколов у серце дозу адреналіну, і, сидячи, дивився на мене скаженими очима. Ніякої міміки, тільки червоні скажені очі, а одна зіниця була вдвічі розширеніша, ніж інша. Потім він, не витираючи обличчя, простягнув руку, взяв пульверизатор, відкрутивши і відкинувши далеко в куток кімнати ручку розпилювача, зробив декілька ковтків води просто з нього.

Турка. Вода. Кава. Вийшовши з ванної, Даня зайшов на кухню.

— Поверни фікусу його пульверизатор.

На це Даня не відповів, підійшов до фікуса, нахилився до нього і тихо сказав: «Сволота». А потім додав: «Дякую».

— Ні, не так. Viva Ficus! — виправив я його. — Читав цей роман чи, як всі, тільки «1984»? (Насправді «Viva Ficus» це переклад з перекладу — плювок в лице літератури, що вилетів з малоосвіченої моєї голови в момент слабкості — легкого

похмілля. Оригінальна назва далека від цього плювка, але, окрім Дані і фікуса, хто б ще міг це почути?)

— Передай всім, щоб ще почитали «Ферму тварин», — з очікуваною байдужістю відповів Даня, який, на мій скромний подив, взагалі не мав зараз говорити, ходити і дихати, а мав померти ще вчора. Тридцятилітнім, сімдесятип'ятикілограмовим, емоційно неврівноваженим, з хаотичними татуюваннями, дурнуватим чубом й недурною, але відчайдушною головою. В тому своєму «завжди не по погоді» пальті, яке зараз висіло в прихожій моєї старої скромної квартири, яку я орендував у своєї ж бабусі. Цього разу з вчорашнього дня і до кінця лютого бабусина квартира буде ще й домом Дані і стане, скоріше за все, дурдомом для мене, бо якщо ти п'єш літр рому сам і прокидаєшся, наче й не було нічого, хоч і з катастрофічно різними за розміром зіницями, а потім, після декількох ковтків кави, ти знову готовий до цього життя, то це не дуже добрий знак. Як мінімум, для тих, хто тебе оточує.

Ми випили каву кожний за два ковтки і вийшли на вулицю. Софія підбігла до Дані, який присів, як це робив завжди, коли говорив з нею. Влад сидів з відкритими дверима в машині і кутив. Я підійшов з іншої сторони і сів на переднє сидіння.

Влад спокійно дивився, як його шестирічна донька щось захопливо розповідала Дані. Він забирав Софію у колишньої тільки на вихідні і майже завжди брав її з собою кудись, поєднуючи це з іншими справами, фактично ніколи не проводячи час тет-а-тет з нею. Тому Софія знала добре мене, Даню, Артура, весь шиномонтаж, який Влад відкрив років 5 тому і декого з центру реабілітації наркозалежних, який Влад відкрив близько трьох років тому. Якимось він в розмові проронив про свої бізнеси, що машини і люди будуть ламатися завжди. Він відкрив центр реабілітації після того, як ми з ним відвезли Даню з алкогольним психозом у психіатричну лікарню. Для Дані

це стало першим кроком до психотерапії, для Влада — до мерседеса, в якому ми зараз сиділи, а мені це, надіюсь, почистило карму.

— Артур не змінив думку? — жартома спитав мене Влад.

— Навпаки, — відповів я, сміючись.

Даня і Софія сіли на задні сидіння і не замовкали всю дорогу. Ми їхали старим добрим Києвом спокійного ранку суботнього дня. З набережної ми звернули на Поділ. У центрі старої частини міста стояв будинок, як то кажуть, «царських часів». Даня колись давно розповідав мені історію цієї квартири.

На третьому поверсі більш ніж сто років тому проживав один старий заслужений генерал російської імперії зі своєю дружиною, невісткою, двома маленькими внуками і покоївкою. Будинок на той час був новий, тому не менш шикарний, ніж зараз. Генерал був авторитетний, розпочав військову кар'єру заслугами ще на Балканах у війні проти османів, а після цього для успіхів на службі, більшою мірою, вистачало його природженої спритності. Внуки в ті часи були ще геть маленькі і в цьому домі постійно перебувала якась французенка-гувернантка, як і було заведено в ті часи в таких сім'ях. Дружина генерала — чи то графиня, чи то княгиня — була м'якою за характером жінкою, але сам статус генеральші говорив за неї, коли вона не могла з якоїсь причини підібрати правильних слів. Навіть не так вміння говорити відрізняло княгинь від гувернанток, як вміння вчасно і красномовно мовчати. Не вистачало в домі сина генерала, вже достатньо дорослого і зрілого чоловіка за тридцять, який обрав кар'єру науковця і проводив пару тих злочасних років в експедиції десь чи то на Новій Землі в Баренцовому морі, чи ще чорт його знає де, але десь дуже далеко з важливою місією масштабу зацікавленості високих кабінетів.

Генерал був у Києві вдома, тому його час прийшов тільки коли прийшли більшовики. Причин було немало розстріляти генерала, але основна виявилася в Петлюрі. Притягнута за вуха причина. Ніяких справ якраз із Петлюрою у генерала не було, а от трагічно-комічне було в тому, що генерал Петлюру зневажав і ненавидів, що більше за нього ненавидів він саме більшовиків, які не були наділені жодною, навіть примітивною, здатністю до рефлексії. Якщо ти проходив тією ж вулицею, якою проходив Петлюра і навіть не о тій самій годині, а в той самий день, то цього було достатньо, щоб відправити тебе на той світ. Княгиню розстріляли разом з генералом. Вона прийняла смерть мужньо й не менш гідно, як приймала виклики життя. Мовчки. Для червоних комісарів офіцери царської армії були ворогом номер один — класово-ідейним ворогом, але в якийсь момент із появою на арені Петлюри той у свідомості більшовиків перетворився на загрозу номер один. Тому як не з однієї причини, то з іншої, та все одно розстріляли б. Але ворогів потрібно оновлювати час від часу, особливо, якщо вони уособлюють в собі голос тисяч. Ім'я наступника — демонізовано-міфологічного образу, який вийде за межі особистості і стане не так діячем, як символом ненависті — чи то росіян до українців, чи то українців до росіян — ім'ям, яке в темні часи загубленості ідентичності стає колючим, і навіть зубодробильним, але, як часто буває в таких випадках, залишається для пройдисвітів і дурнів лише ласим шматком для лозунгів. Ім'я його буде — Степан Бандера. Але то вже не стосується історії цієї квартири, де син генерала повернувся зі своєї експедиції вже в абсолютно нову реальність і мав би відправитися за батьками, залишивши напризволяще (а точніше, на світле комуністичне майбутнє) свою дружину і двох дітей. Вже без гувернантки, а головне, для нас, залишити без прекрасної квартири. Втрутилася доля, як завжди це буває в трагічні часи. Він залишився служити

високим і великим кабінетам нової номенклатури. Залишився заради науки, як переконував себе кожний вечір перед сном протягом всього життя. Залишився в рідному місті. Його наукові праці, можливо, оцінити й не було кому, але партія в якийсь момент подумала про дефіцит науковців. Квартиру зберіг частково, довелося на довгі роки дві кімнати віддати пролетаріям і розділити побут з ними до часів, поки син генерала сам не став номенклатурою і не відібрав ті дві кімнати. Один із його дітей був прадідом Дані. Хоча минуло більш ніж століття з часів, коли квартира належала генералу, але якимсь дивом пройшовши через все двадцяте століття, вона дісталася Дані. Того разу, коли він мені розповідав цю історію, це було ще з більшою кількістю подробиць, які я взяв на себе сміливість тепер не згадувати.

Даня піднімався на третій поверх за орендною платою в той день, як він робив в перші вихідні кожного нового місяця. Для того щоб отримувати таку орендну плату за квартиру, як отримував він від якогось залежного від кокаїну сина такого ж залежного від кокаїну свого татуса — музичного продюсера, мені б знадобилося здавати ще три такі квартири, як квартира моєї бабусі.

— Здоров.

— Даня? — виглянула голова орендатора з-за високих дверей. — Заходь. Скільки разів я просив попереджати. Я не сам. Я спав. Не подумай, звичайно, я знав, що ти прийдеш, але я не відкрию наступного разу і тільки із-за того, що ти не попереджаєш. Я регулярно викликаю клінінг, як ми і домовлялися. Плачу тобі більше, чим ціна на ринку. Ти мені скажи, ну скажи, я хоч раз не заплатив вчасно? Але ти така людина, що приходиш, коли тобі заманеться. Якби ми з тобою не зависали раніше і не було б між нами тієї братської взаємної енергії, я би вже послав тебе куди подалі і знать би не знав. Ти

мені подобаєшся, як і квартира з цим антикваріатним хламом, але попередити — це прояв поваги, — втомлена від років дорогого кокаїну голова орендатора продовжувала бурчати, як бурчать всі розбещені діти з якоюсь неймовірною роздратованістю і з таким самим неймовірним безсиллям.

— В тебе є прибадьорить мене чимось, окрім грошей? — перше, що відповів Даня на весь каламбур, який звучав із цієї голови.

— О, ти ще й хочеш нюхати за мій рахунок.

— За рахунок твого батька, ти хотів сказати? — брутально перебив Даня, повертаючи з довгого коридора на кухню і шукаючи щось на столі, що можна було б з'їсти, а потім шукаючи це і в холодильнику.

— І як після цього я маю пригощати тебе? Я вже не кажу, щоб просто говорити з тобою.

— Слухай, в мене страшне похмілля, — сказав м'яким голосом Даня. — Я майже не спав і якщо я вип'ю щось зранку, то це вже запой, а мені не можна знову в запой. Але якщо я трохи нюхну твого дорогого порошку, то знову відчую себе краще. А там, внизу, — Даня підійшов до вікна і показав на мерседес, де ми його чекали, — сидить неймовірна дитина і двоє набагато приємніших за тебе людей, які мене вже не раз витягали з того світу. Я хочу повернутися до них, щоб провести цей сірий день не так сіро, як зараз проводжу ці хвилини з тобою. Тому я в тебе візьму ось цей йогурт, — Даня вже відійшов від вікна і перебирав щось у холодильнику: — І візьму одну маленьку, майже не помітну дорожку твого цілющого порошку. І цілий місяць ми, я тебе, а ти мене, не будемо й близько бачити і чути. Про орендну плату теж не забудь, будь ласка. — Даня жував дуже втомлено кожне слово, водночас ще роздивляючись йогурт, і, закінчивши говорити, випив його зразу весь.

Орендатор мовчки розвернувся, щось собі сказавши під ніс, і пішов в іншу кімнату. З'явився через хвилину, мовчки віддавши гроші, насипав трохи порошку на кухонний стіл і класично кредиткою зробив акуратну маленьку білу доріжку.

— Все, щоб ти тільки звалив звідси.

— Ми ідеальні партнери, — відповів Даня, скрутив одну купюру з орендної плати в трубочку і зробив один глибокий вдих. Подивився на орендатора, потім перевів погляд на купюру у вигляді трубочки, потім на вихід із кухні в коридор. — Там же в тебе ще є повія? — спитав Даня, вказавши рукою в сторону виходу з кухні і засміявся.

— Йди на хрен звідси.

— Як скажеш. Йди обійму, мій наркоманський брате. — Даня підійшов, обняв орендатора і пішов до дверей. — Сам знайду вихід. Я тут все-таки прожив колись десять років.

Було близько одинадцятої години ранку. Ми їхали снідати. В машині Даня і Софія стали ще балакучішими.

— Показати тобі моє нове татуювання? — спитав Даня у Софії.

— Так. Де воно?

— На руці.

— Папа, коли мені можна буде зробити татуювання вже?

— Ніколи, — відповів Влад.

— А тимчасове? — спитав Даня у Влада.

— А тимчасове — хоч сьогодні.

— Ти хочеш татуювання? — спитав Даня у Софії.

— Так, будь ласка. Будь ласочка. Вже хочу.

— Я прогуглю зараз: де можна зробити тимчасові. Є ж, мабуть, якісь студії, — сказав Даня і показав Софії своє нове татуювання на руці.

— Хто це? — спитала вона.

— Дон Кіхот, — відповів Даня.

— Папа, я хочу Донкіхота на руку, як у Дані! — прокричала Софія Владу, а потім повернула голову до Дані: — А хто такий Дон Кіхот?

— Як говорив Уномуно, Дон Кіхот — це лицар віри, який дарує нам розум своїм божевіллям. Ти ж знаєш, що я жив в Іспанії?

— Ні. А де це?

— В цій країні найвизначніший літературний твір — це історія про Дона Кіхота,— пояснив Даня.

— Я взагалі нічого не зрозуміла... — сказала, зітхнувши, Софія. — Нічого взагалі!

— Дон Кіхот — лицар, який говорив своєму слугі і другу Санчо Панса так, — і Даня почав, жестикулюючи рукою перед своїм лицем, декламувати Сервантеса: — «Свобода, Санчо, є одна із найдорогоцінніших щедрот, які небо дарує людям! Заради свободи, точно так само, як і заради честі, можна і треба ризикувати життям», — Даня зробив паузу, потім проговорив щось іспанською, а потім нахилився до Софії і сказав, дивлячись дитині в очі: — Розумієш, Софіє, справа мандрівних лицарів — допомагати знедоленим, беручи до уваги їхні страждання, а не їхню мерзенність.

Даня після всього сказаного тицьнув пальцем в Дона Кіхота на своїй руці, а Софія була в абсолютному захваті від енергії, з якою він театральнo декламував, махаючи при цьому рукою і своїм чубом.

06.02.22

Вечір наступного дня був особливим. Влад на поліг на грузинському ресторані і майже весь цей день я слухав буркотіння Дані, який не розумів: як в гарно освітленому місці, де ще й їдять, взагалі можна розслабитися. Я вдруге в житті дав притулок Дані. А першого разу це розтягнулося на місяць в цій самій моїй квартирі, а потім ми ще два провели в провінційному містечку за сто кілометрів від Києва, чекаючи, коли стане зрозуміло, що найкраще ставлення до Ковіду — це не зважати на Ковід. Хай як би це маргінально звучало, але я не заразився Ковідом, а заразився цим безвідповідальним ставленням до нього із тимчасовими затуманеннями свідомості, в яких щиро шкодував, що вакцинувався, але більше шкодував, що не міг зустріти доленосну невідомість романтично і героїчно — без вакцин і без тривоги. На цей раз ми домовилися прожити разом не більше ніж місяць. Даня в цей день не так часто виходив з кімнати, що тривало аж до самого вечора, але коли виходив — щоразу говорив з властивим йому трагізмом, що ідея з рестораном — це точка нашої дружби, де «ми» закінчилося, де все буде стерто безжалісно назавжди і що якби він знав, що саме ця точка нашої історії буде останньою, буде прощанням, то не прийшов би, але тепер через мене мусить. Цей вечір був особливий, тому що Артур мав нас познайомити зі своєю нареченою. Незважаючи на все, ми вирішили прийти раніше майже на годину, поки Влад відвозив Софію до колишньої дружини, а Артур з нареченою добиралися з Бучі.

— Мені салат який-небудь, грецький нехай буде, і, будь ласка, пустий графин. — Даня замовляв у дуже молодій

офіціантки, якій було років вісімнадцять, напевно. Ми вже сиділи за столиком, я поки що вирішив взяти собі тільки каву. В нас у запасі була ще година часу.

— Думаєш, пустий графин це нормально? — спитав я, коли офіціантка пішла.

— Абсолютно. Який в нас сьогодні буде чек в кінці вечора?

— Пару тисяч напевно.

— Побачиш, тисяч п'ять. Це достатньо немало. Ну, можливо, чотири. Точно не менше ніж три. Тим більше, окрім мене і тебе, ніхто не буде п'є ром.

— Можливо, але зі своїм алкоголем не можна, а по-друге, ми тут будемо сидіти вдвох з пустим графином, еспресо і грецьким салатом, а офіціанти не знають, що прийде ще хтось і буде замовляти червоне вино і хінкалі, — сказав я, але згадав після цього, що коли резервував столик, то просив його на п'ять осіб.

— Отже, нас випруть із цього ресторану і ми знайдемо те, що нам більше підходить.

— Що більше підходить тобі.

— І мені. Треба вчитися цінувати свій дорогоцінний час, — відкинувшись на стільчику, сказав мені Даня.

— Поїси, може, нормально хоча б один вечір.

— Добре, скажемо їй, — відповів мені Даня, коли побачив офіціантку, яка несла нам еспресо і пустий графин.

— Що скажемо?

Даня вже не відповів, а просто чекав офіціантку — цю ще, по суті, дитину, і як тільки вона підійшла і ще не встигла поставити на стіл графин і каву, звернувся до неї:

— Вибачте, скажіть, ви як думаєте, для чого мені графин? — спитав він прямо і безпосередньо, як питають п'ятирічні діти без якогось відтінку сорому — так як питають про речі, які дорослі вважають за краще замовчувати.

— Я не знаю. — відповіла дівчинка, так і тримаючи все в руках.

— Ну як думаєте? — продовжував Даня.

— Хочете налити туди те, що принесли з собою? — боязко здогадалася вона.

— Саме так. А можна?

— Ні. За правилами, нам не можна, — втрутився я в цю недолугу розмову.

— Не можна, — повторив, зітхнувши, Даня. — Але в мене в кишені мого пальта є пів пляшки карибського рому і це найкраще, що на цей момент є в цьому ресторані. Тому мені потрібен пустий графин, щоб геть вже не здаватися нахабою і пити так, начебто я замовив тут, — Даня говорив швидко, а ця дитина так і стояла, тримаючи все в руках.

— Але якщо мій адміністратор спитає... — не встигла вона закінчити, як Даня її перебив.

— То ми його вб'ємо, — Даня подумав, що те, що він сказав, має звучати кумедно і навіть сам засміявся, але це вже було більше садистично й абсолютно безглуздо і геть без натяку на кумедність. Я втрутився знову.

— Поставте, будьте добрі, на стіл, прошу вас, — сказав я, показуючи на каву і графин в її руках. — Ми чекаємо друзів, у нас буде непоганий чек, ми ще багато чого замовимо і це не обійдеться без гарних чайових вам. Дозвольте йому пити його ром, бо, я вас запевняю, він зведе нас з розуму. Якщо ви покличете адміністратора — я продовжував — то він зведе з розуму його, а потім всіх клієнтів і, в кінці кінців, треба буде кликати поліцію, і це все для мене затягнеться на всю ніч, а мені завтра на роботу, — ось тепер на лиці офіціантки була помітна легка посмішка і полегшення від всього цього бомбардування її ще не повністю дозрілого мозку. Вона поставила, махнула мені головою і пішла.

— Я тобі що, клоун? — Даня, питаючи це, встав і підійшов до пальта, з кишені якого витягнув пляшку карибського рому. Я не відповідав. — Але вийшло непогано, начебто добрий і злий коп. — Він сів, відкрутив пляшку і почав переливати ром у пустий графин. Я подивився на сусідній столик в цей момент, де жінка років під сорок, яка сиділа із чоловіком, що з вигляду був дорослішим за неї на років десять, дивилася на переливання рому дуже осудливо, потім вона подивилася на мене, і я їй посміхнувся. Вона відвернулася. Даня, поки переливав ром, теж звернув увагу на те, як я дивлюся на неї, і подивився на неї теж, але вже після того, як вона відвернулася.

— Знаєш чому розквіт жіночої сексуальності саме після тридцяти п'яти і ближче до сорока років? — сказав він рівно настільки голосно, щоб вона це почула. Я вирішив ніяк не реагувати на це, а Даня говорив так само достатньо голосно: — Вони відчують, що свято сексу скоро закінчиться і жадібно вдихають цей останній кайф оргазмів. Целюліт, зморшки і життєвий досвід роблять жінок більш розпусними, більш легкодоступними і більш невибагливими. Саме те, що потрібно, щоб вбити самотній п'яний вечір, але не більше. — В цей момент Даня закінчив переливати ром з пляшки в графин і спокійно сидів, подивляючись то на мене, то на неї. Ця жінка відповіла ще одним довгим затяжним поглядом в сторону нашого столика. Ми вдвох тепер посміхалися їй і її бойфренду, який також подивився на нас, щойно Даня закінчив свою провокацію. В нас на столі були одне еспreso, графин з ромом і дві порожні склянки.

Я почав підбирати тему в голові, щоб перевести розмову в інше русло, але тут раптово побачив, як у ресторан зайшов Влад. Він заходив поважно. За останні пару років він звикся із цим стилем поведінки, коли дивишся на людину і розумієш, що за цією впевненістю стоять чи влада, чи гроші, чи зв'язки, чи

успіхи. Одягнений він також був достатньо солідно. Ті гроші, що йому приносив шиномонтаж, були ніщо, якщо порівнювати з тим, що йому приносив реабілітаційний центр. Що таке зламані автівки в порівнянні зі зламаними людьми? Коли він підійшов до нас, то пара за сусіднім столиком визначилася, скоріш за все, вже остаточно, проігнорувати нас, заговоривши про щось своє. Було очевидно, що провокація Дані їх збентежила і сиділи вони недовго так, начебто в своїх руках вони теж тримали підніс з графином і еспресо, від яких неможливо ніяк позбутися.

— А ти чому раніше приїхав? — не вітаючись, спитав Даня.

— Гамарджоба! — привітався Влад. — Діана виносить мозок постійно. Я завіз Софію, а вона просто виносить мозок без причини кожний раз. Кожний раз... — повторив він більш розтягнуто.

— Вона ненавидить тебе за те, що подарувала тобі найкращі роки, — припустив Даня.

— Це що? — спитав Влад, вказуючи на графин з ромом.

— Ром.

— Де офіціант? — Влад оглянувся і махнув першому офіціанту, якого побачив. Той кивнув у відповідь. Через хвилину до нас підійшла наша офіціантка.

— Мені чарку і меню, будь ласка, — сказав Влад.

— Ось меню, — я посунув меню, яке було в мене під рукою, ближче до Влада.

— Тоді тільки чарку, — сказав коротко Влад до офіціантки, навіть не подивившись на неї.

— І мені чарку, — сказав Даня.

— І мені теж, — сказав я, допив в один ковток каву і віддав чашечку офіціантці. Через тридцять секунд на нашому столику не було нічого, крім трьох чарок, двох стаканів, які так і залишилися пустими, і графина з ромом Дані.

Для мене було очевидним, що для Дані цей вечір був зовсім іншим, ніж для нас із Владом. Понад десять років минуло з моменту мого знайомства з Данею і Артуром. Саме вони вдвох були друзями з перших класів і знали один одного майже все життя — вчилися в одній школі, потім знімали разом квартиру на тому ж Подолі в студентські роки. Даня не так давно на той час, як повернувся з Іспанії, де жив в прийомній сім'ї, за обміном, як сирота, і де навіть вступив до вузу, але кинув його, як і Іспанію, повернувшись у Київ, де вступив на філософський факультет, який також покинув, але вже за пару місяців до отримання диплому. Важко сказати, хто в нього був у Києві в той час, окрім Артура, який сьогодні мав познайомити нас зі своєю нареченою. Саме в тій квартирі зав'язалося спочатку просто моє спілкування з ними, а потім це переросло в дружбу. В ту маленьку двокімнатну квартиру мене позвали, як баласт. Чи то Даня, чи то Артур позвали одну із моїх університетських одногрупниць на афтепаті до себе на квартиру. Та одногрупниця позвала ще одну нашу одногрупницю, яка взяла з собою ще одну, а вже та взяла мене. Зараз я б сказав, що це звучить дивно, але в ті часи вся ця маніпуляція вміщалася всього-на-всього в одне коротке, трохи сп'яніле студентське питання «поїхали?». Так на ту квартиру приїхало чотири майбутні журналісти, які так і не стали журналістами. В будь-якому разі я був останнім елементом цього ланцюжка, ми шестеро на двох таксі поїхали до них. Згадуючи це зараз, важко сказати, чому я спочатку пив чиєсь домашнє вино в студентському гуртожитку з одногрупницями і чому ми потім пішли в нічний клуб, для чого мені запропонували поїхати і чому врешті я опинився у Дані й Артура вдома. Можливо, тому що в мене не було друзів. А можливо — це просто невід'ємність студентського життя. Можливо, це була доля. В будь-якому разі, тоді був початок, а в цей недільний вечір я сидів, тільки що попросивши собі чарку і

мовчки думаючи, що для Дані цей вечір є складнішим, ніж для нас.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ